

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט משה בר-עם

פלוני

תובע

על-ידי ב"כ עוה"ד אוריה רוזנבלט,
משרד עוה"ד אבי שינדלר

נגד

2. יהונתן מילוא- ניתן פסק דין
3. אילון חברה לביטוח- ניתן פסק דין

נתבעים

שניהם על-ידי ב"כ עוה"ד מאיה כהן

4. מגדל חברה לביטוח בע"מ

על-ידי ב"כ עוה"ד ירמי חי-אלבז,
ביניש-איבצן, משרד עו"ד

פסק דין מתוקן בעניינה של נתבעת 3 והחלטה לעניין חלוקת ההוצאות בין הנתבעות

1. לפני תביעה לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה- 1975 (להלן- החוק), בגין אירוע
2. תאונת דרכים מיום 28.5.2018.
3.
4. רקע עובדתי ודיוני
5.
6. 2. התובע, יליד 4.12.2000, נפגע באירוע תאונת דרכים, ביום 28.5.2018, בהיותו קטין בן 17.5
7. שנים (להלן- האירוע).
8.
9. 3. באירוע, נהג התובע ברכב מכפר אדומים לעין מבוע, כאשר רכבו התהפך מספר פעמים. התובע
10. הובהל לבית החולים הדסה עין-כרם בירושלים, עם פגיעה רב מערכתית, לרבות שברים באיברים
11. שונים בגוף וקרע בסרעפת, ונזקק לניתוחים וטיפולים שונים. התובע אושפז במחלקה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הנוירולוגית, תוך שטופל במקביל גם במרפאה האורתופדית, עד ליום 27.6.2018. במועד זה
2 הועבר לאשפוז במחלקת שיקום בבית חולים הדסה הר-הצופים בירושלים עד ליום 21.8.2018.
3
4 4. בנסיבות אלו, הוגשה התובענה שלפניי נגד נתבעת 3 (להלן - הנתבעת), מבטחת רכבו של התובע
5 בפוליסת ביטוח רכב, לפי פקודת ביטוח כלי רכב מנועי (נוסח חדש), תש"ל 1970. בד בבד,
6 הוגשה בקשה למינוי מומחים רפואיים בתחום האורתופדיה, רפואה פנימית, נפרולוגיה,
7 כירורגיה ופסיכיאטריה.
8
9 5. בסמוך, עתר התובע לתיקון כתב-התביעה על דרך של צירוף תביעה לפיצויים לפי החוק בגין
10 אירוע תאונת דרכים, קודם בזמן, מיום 24.5.2011 (להלן - האירוע הראשון), אשר הוגשה בבית
11 משפט השלום בירושלים, בגדרי ת"א 41191-06-12, נגד נתבעת 2, המבטחת של הרכב אשר
12 פגע בתובע בהיותו הולך רגל, ונגד נתבע 1, נהג הרכב הפוגע, ובכפוף למחיקת ההליך שהתנהל
13 בבית משפט השלום. יוטעם, כי במסגרת ההליך דנא, מונו מומחים על-ידי בית משפט השלום
14 בירושלים בתחום האורתופדי והנפשי והוגשו חוות-דעתם. בהחלטה מיום 30.6.2020 נעתרתי
15 לבקשת התובע לתיקון כתב-התביעה על דרך של תביעה מאוחדת בגין שני האירועים. בהמשך,
16 וביום 11.1.2023, ניתן תוקף של פסק-דין להסדר פשרה בין התובע לבין נתבעים 1-2, תוך
17 ששאלת ההוצאות נותרה להכרעה על-ידי בית המשפט.
18
19 6. בהחלטה מיום 21.10.2020, ולאחר שנשמעו טענות הצדדים, הוריתי על מינוי מומחים מטעם
20 בית המשפט - ד"ר אהוד לבל, בתחום האורתופדיה וד"ר רמי שמעון אהרונסון, בתחום הנפשי;
21 המומחים בדקו וערכו חוות דעת בעניינו של התובע בשנת 2013 בגדרי התובענה שהתנהלה
22 בבית משפט השלום ובגין האירוע הראשון.
23
24 7. בהמשך, לאחר הגשת חוות דעתו של ד"ר לבל, ועל יסוד המלצתו, חזר התובע על בקשתו למינוי
25 מומחים רפואיים בתחום האורולוגיה והרפואה הפנימית. בהחלטה מיום 6.4.2021, הוריתי על
26 מינוי מומחים בתחומים אלו - פרופ' נוויל ברקמן בתחום הריאות וד"ר זילברמן בתחום
27 האורולוגי.
28

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

8. זאת ועוד, לאחר הגשת חוות דעתו של ד"ר זילברמן, חזר התובע על בקשתו למינוי מומחים רפואיים בתחום הכירורגיה והנירולוגיה. בהחלטה מיום 22.11.2021, ועל יסוד המלצתו של ד"ר לבל, הוריתי על מינוי מומחה נוסף בתחום הכירורגיה הפלסטית, ד"ר יצחק טוכמן, למתן חוות-דעתו בהתייחס לצלקות על גופו של התובע. מאידך, נוכח עמדתו של ד"ר זילברמן, בתשובתו לשאלות הבהרה מטעם התובע, כי אינו רואה תרומה בחוות דעתו של מומחה רפואי בתחום הנירולוגי, בשלב זה של ההליך, לא נעתרתי לבקשה למינויו. בהמשך, על יסוד המלצתו של ד"ר טוכמן, לבקשת התובע, נעתרתי למינוי מומחה בתחום הנירולוגי, ד"ר גלעד יהלום.
9. לאחר השלמת חוות-הדעת ברפואיות בעניינו של התובע, הוריתי על הגשת תחשיבי נזק.
10. בדיון ביום 6.11.2022, לאחר שנשמעו טענות הצדדים, לרבות על דרך של הגשת תחשיבי הנזק, הועלתה הצעת בית-המשפט לסיום הסכסוך בפשרה וניתנה לצדדים שהות למסור את עמדתם. בסמוך, משלא התקבלה הסכמת כל הצדדים להצעת הפשרה, הוריתי על הגשת ראיות הצדדים.
11. בשלב זה, וביום 11.1.2023, הודיעו התובע ונתבעים 1-2 על הסדר פשרה שניתן לו תוקף של פסק-דין.
12. בנסיבות אלה, נקבע המשך הדיון בעניינה של נתבעת 3- כאמור הנתבעת.
13. התובע הגיש בגדרי ראיותיו תצהירי עדות ראשית שלו ושל הוריו, יורם וחדווה עין דור. עוד הוגשה חוות דעת מומחה בתחום הניידות של הכלכלן משה קציר. בהמשך, בדיון מיום 4.5.2023, הצהיר ב"כ הנתבעת כי אין בכוונתו להגיש ראיות, למעט רישומו הפלילי של התובע. בנוסף, ביקשו הצדדים לחקור את המומחים מטעם בית-המשפט או מי מהם.
14. מכאן, נקבע המשך ההליך לשמיעת ראיות ולחקירת המומחים מטעם בית המשפט.
15. בין לבין, ולבקשת הנתבעת, ניתן צו למשטרת ישראל להמציא מידע מרישומי הפלילי של התובע. במענה לצו, מסרה משטרת ישראל מעטפה סגורה המכילה מידע אודות הרישום הפלילי בעניינו של התובע בצירוף הודעה מקדימה כי המידע חסוי ומיועד לעיונו של בית המשפט בלבד.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

- 1 בהחלטה מיום 24.5.2023, לאחר עיון, ובאיוון בין השיקולים הנדרשים לעניין, כשים לב למהות
2 התובענה וטיב המידע, מצאתי להביא לידיעת הצדדים כי אין לתובע רישום פלילי.
3
4 16. זאת ועוד, הנתבעת הגישה במעטפה סגורה דו"ח חוקרים מטעמה - עילי כץ ויניב מור, בצירוף
5 תמליל החקירה וסרטון החקירה. דו"ח החקירה מתייחס למקום עבודתו של התובע כמנהל מכון
6 ספרי קודש.
7
8 17. בהמשך הודיעו הצדדים על רצונם לחקור את המומחה מטעם בית המשפט בתחום האורתופדי,
9 ד"ר לבל.
10
11 18. בדיון ביום 21.12.2023 נשמעו ראיות הצדדים. הצדדים חקרו את המומחה מטעם בית המשפט,
12 ד"ר לבל; וב"כ הנתבעת חקר את התובע ואביו, יורם עין דור.
13
14 19. במהלך שמיעת הראיות, הנתבעת ויתרה על עדותם של החוקרים הפרטיים מטעמה ועל חקירתה
15 של אם התובע, חדרוה עין דור.
16
17 20. בתום שמיעת הראיות, הוגשו סיכומים בכתב על-ידי הצדדים. משאלו הוגשו, הובא התיק לעיוני
18 לכתיבת פסק-דין, כדלקמן.
19
20 גדר המחלוקת בהליך
21 21. לאחר עיון בטענות הצדדים, ובפרט בסיכומיהם, ובחומר הראיות בתיק, הנתבעת אינה חולקת
22 על חבותה באירוע, והמחלוקת נוגעת לשיעור הפיצויים, בלבד. בעניין זה, טענו הצדדים בקשר
23 לנכות הרפואית בתחום האורתופדי, הנכות התפקודית, בסיס שכר והגריעה מכושר השתכרות.
24 כפועל יוצא, משתרע הסכסוך על פני כל ראשי הנזק בחישוב הפיצויים לתובע לפי הוראות החוק.
25
26 22. בתמצית, הצדדים ביקשו לערער על קביעותיו של המומחה בתחום האורתופדי, ד"ר לבל- התובע
27 ביקש להעלות את שיעור נכותו והנתבעת להפחיתה. זאת ועוד, התובע עתר להחלת הפסיקה
28 הנוהגת בעניינם של קטינים נפגעי תאונת דרכים וכפועל יוצא העמדת נכותו התפקודית על מלוא
29 נכותו הרפואית וחישוב הפסדי השתכרות על יסוד השכר הממוצע במשק. מאידך, אוחת
30 הנתבעת בטענה כי יש לאבחן את עניינו של התובע על יסוד כמה טעמים, יחד ולחוד- האחד,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1 מצב נפשי ודפוסי התנהגותו של התובע עובר לאירוע, שיש באלה כדי לשלול את חזקת השכר
2 הממוצע במשק בעניינם של קטינים; השני, פער בין נכות תפקודית לנכות רפואית הנובע
3 מהאדרת נזקי התובע והיעדר משמעות תפקודית לחלק מנכויותיו הרפואיות של התובע;
4 השלישי, קביעת נכות רפואית אורתופדית במבט צופה פני עתיד.
5
6 23. דרך הילוכנו בפסק הדין, כדלקמן. תחילה נעמוד על מושכלות יסוד בקביעת פיצויים לנפגעי
7 תאונות הדרכים. לאחר מכן, נבחן את נכותו הרפואית של התובע, באין חולק, כפי שעולה
8 מחוות-הדעת הרפואיות, לרבות תשובות ההבהרה, אשר הוגשו על-ידי המומחים שמונו על-ידי
9 בית המשפט בעניינו של התובע. בהמשך, נכריע בשאלת נכותו התפקודית של התובע, הגריעה
10 מכושר השתכרותו ובסיס שכרו. לבסוף, נערוך תחשיב של נזקי התובע לפי ראשי הנזק הנטענים
11 בכתב-התביעה ונקבע את שיעור הפיצויים בגין נזקיו באירוע.

12
13 דיון והכרעה
14

15 24. תכליתו של החוק, היא השבת המצב לקדמותו, על דרך של מתן פיצויים לנפגע תאונת הדרכים
16 על הנזק שסבל והעמדתו בהיבט הכלכלי, ככל שניתן, במצבו ערב הפגיעה, אילולא התרחשותה
17 (ע"א 322/10 ביטוח ישיר חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני (28.6.2012); להלן- עניין פלוני) וראה
18 (ההפניות שם).

19
20 25. מושכלות יסוד הן, "...ככלל, ראוי להבין בין הנכות הרפואית, הפגיעה התפקודית והגריעה
21 מן השתכרות או מכושר ההשתכרות... השפעת הנכות הרפואית על הפגיעה התפקודית אינה
22 זהה בכל מקרה ומקרה ואף הפגיעה התפקודית (השונה מצידה מן הנכות הרפואית), אינה
23 מלמדת בהכרח, על הגריעה מסכום ההשתכרות בעתיד" (רע"א 8532/11 כהן נ' קרקובסקי
24 (25.3.2012)). הנכות התפקודית, מהותה בהשפעת נכותו של אדם על תפקוד בכל מישורי חייו
25 (עניין פלוני; ע"א 3049/93 ג'רוסיאן נ' רמזי, פ"ד נב (3) 792 (1995); ע"א 2577/14 פלוני נ'
26 המאגר הישראלי לביטוחי רכב בע"מ (11.1.2015); רע"א 8532/11 כהן נ' קרקובסקי
27 (25.3.2012)). לעומתה, הגריעה מכושר ההשתכרות מתייחסת באופן קונקרטי להשלכות הנכות
28 הרפואית על יכולתו של הנפגע להשתכר במומו (שם) והדברים ידועים.
29

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 19-05-37926 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

26. הקביעה של הנכות התפקודית ושיעור הגריעה מהשכר הם "מהנושאים המובהקים הנמצאים בליבת שיקול הדעת של הערכאה הדיונית" (ע"א 2197/23 פלוני נ' המאגר הישראלי לביטוחי רכב "הפול" (25.6.2023); רע"א 6572/21 המאגר הישראלי לביטוחי רכב (הפול) נ' פלוני (20.10.2021); עניין פלוני); רע"א 4681/17 אבו זאיד נ' אלקאדי (31.7.2017); להלן - עניין אלקאדי)). ככלל, בהכרעתו, בית המשפט נדרש לבחינה פרטנית של כל מקרה על-פי נסיבותיו ועל מנת להגשים באופן מיטבי את תכלית דיני הנזיקין להשיב את מצבו של הנזוק לקדמותו (שם).

27. "...ודוק, לכלל האמור קיים חריג הנוהג בכל הנוגע לנזקי קטינים, לגביהם, מטבע הדברים, אין בנמצא נתונים על אודות סיפור חייהם התעסוקתי עובר לתאונה ולאחריה. לפיכך, נאלץ בית המשפט להיעזר בהנחת עבודה, הניתנת לסתירה, שלפיה שיעור הנכות הרפואית אצל הנזוק הקטין משקף את שיעור הנכות התפקודית ושיעור הגריעה מהשכר" (עניין פלוני); רע"א 4681/17 אבו זאיד נ' אלקאדי (31.7.2017); ע"א 3222/10 ביטוח ישיר חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני (28.6.2012)). צא ולמד, יש לפסוק פיצויים לקטינים נפגעי תאונת דרכים על יסוד נכותם הרפואית אלא אם הובאו ראיות לסתור ובמידה מספקת בהתאם למידת ההוכחה הדרושה במשפט אזרחי, כאשר נטל הבאת הראיות לסתור מוטל על שכמה של הנתבעת.

28. חזקה נוספת בעניינם של קטינים חלה בהתייחס לבסיס שכרם המחושב לפי השכר הממוצע במשק (רע"א 4681/17 אבו זאיד נ' אלקאדי (31.7.2017); להלן - עניין אלקאדי)). להלכה, אין לסטות מכלל זה "...למעט מקרים חריגים, בהם הוצגו ראיות למימוש פוטנציאל השתכרות בעניינו של הנזוק הספציפי" (ע"א 3751/17 המאגר הישראלי לביטוחי רכב (הפול) נ' פלוני (8.8.2019)).

29. בענייננו, התובע נפגע באירוע בהיותו קטין בן 17.5 שנים. כפועל יוצא, חלה החזקה לפיה נכותו הרפואית משקפת את נכותו התפקודית והגריעה מכושר השתכרותו. בד בבד, הפסדי השתכרותו מחושבים על בסיס השכר הממוצע במשק. משכך, השאלה העומדת להכרעה הינה - האם הנתבעת הביאה ראיות מספקות על מנת לסתור את החזקות בדיון העומדות לטובת התובע בהיותו קטין ולצורך חישוב נזקיו באירוע.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

30. ראשית, נבחן את נכותו הרפואית של התובע כפי שהיא באה לידי ביטוי בחוות הדעת הרפואיות שהוגשו על-ידי המומחים אשר מונו מטעם בית המשפט (להלן- המומחים) ובהליך שלפניי.

3

4

הנכות הרפואית

31. בהליך בו עסקינו הוגשו חוות דעת רפואיות של המומחים, ובתחומים הבאים: פסיכיאטריה, אורתופדיה, אורולוגיה, כירורגיה פלסטית, נויורולוגיה, רפואת ריאות.

7

32. הצדדים סמכו ידיהם על חוות דעת המומחים, למעט בתחום האורתופדי. בהתאם, ולבקשת הצדדים, נחקר המומחה בתחום זה, ד"ר לבל, על חוות דעתו בחקירה נגדית על-ידי באי-כוח הצדדים. הצדדים בסיכומיהם חלקו על חוות דעתו של ד"ר לבל וביקשו להתערב בקביעת הנכות האורתופדית ולהעמידה- התובע על שיעור מוגדל והנתבעת על שיעור מופחת, כפי שעוד יפורט.

12

33. כידוע, מומחה אשר מונה על-ידי בית המשפט מהווה את "ידו הארוכה". הדברים נאמרים ביתר שאת בנוגע למומחה ברפואה שישנה חשיבות רבה למינויו "...ככלי מתווך בין עולם הרפואה לאולם בית המשפט ומאפשר לבית המשפט לקבל חוות דעת ברורה מטעמו שלו בנושאים הטעונים מומחיות, בבחינת "אל נא תעזוב אותנו...והיית לנו לעיניים" (במדבר, י, לא). המשנה אומרת "אין מודדין אלא מן המומחה" (משנה עירובין, ה). רוצה לומר, כי מדידת התחום נעשית על ידי מומחה הבקי בתחום" (ע"א 916/05 כדר נ' הרישנו (28.11.2007)).

19

ככלל, חוות-דעת של מומחה מטעם בית-המשפט אינה מחייבת את בית המשפט, ברם "...בית המשפט לא יסטה ממסקנותיו של המומחה הרפואי אלא בהתקיים נסיבות מיוחדות" (רע"א 7301/12 בן סימון נ' כלל חברה לביטוח בע"מ (9.4.2013); ע"א 3056/99 שטרן נ' המרכז הרפואי על שם חיים שיבא, פ"ד נו(2) 936 (2002)). במקרה דנן המומחים עשו עבודתם נאמנה ומצאתי לאמץ את מסקנותיהם בחוות-הדעת הרפואיות, מקום בו ממילא לא נטען אחרת על-ידי הצדדים, למעט בעניינו של המומחה בתחום האורתופדי, ד"ר לבל, ועל כך יידון בפרק זה.

25

34. תחילה, אציג את חוות הדעת הרפואיות, לרבות תשובות ההבהרה של המומחים, אשר אינם שנויים במחלוקת בין בעלי-הדין. בהמשך, אכריע בשיעור נכותו הרפואית של התובע בתחום האורתופדי. כדלהלן.

28

29

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

הנכות בתחום הנפשי

1
2 35. ד"ר אהרונסון הגיש את חוות-דעתו, בתחום הנפשי, ביום 21.3.2021. לדבריו, "...בשנים
3 שלפני התאונה השנייה הוא (התובע-מ.ב.) לא תפקד במסגרת לימודית, לא התמיד במסגרת
4 העבודה והתנהלותו הייתה מאופיינת על ידי הפרעות התנהגותיות עם אימפולסיביות
5 ומרכיבים אנטי-סוציאליים" (עמ' 4). לדעתו, התובע אינו מגלה תסמינים של פוסט-טראומה.
6 לאחר האירוע, התובע פנה עם הוריו למרפאה לבריאות הנפש ילדים ונוער בתלונה על הפרעה
7 בתפקוד החברתי/משפחתי. נבדק על-ידי פסיכיאטרים ולא הסכים לטיפול תרופתי. בטיפול
8 פסיכולוגי בשנת 2019, שלא היה רציף, "...בלטו קשייו להתחייב לקביעות וזמנים, חוסר
9 מוטיבציה ללימודים כשאינו מקבל סיפוק מידי, מצב רוח של אדישות כללית ועצבנות
10 כשאנשים אומרים לו מה לעשות, רואה את עצמו ואת מצבו כשונה לאחר התאונה ויש לו
11 משאלה לקבל כספי פיצויים על התאונה", "דיבר על משאלתו לזכות בפיצוי כספי גדול
12 מהביטוח שיאפשר לו לחיות בלי לעבוד", ללא תסמיני פוסט-טראומה (עמ' 6). המומחה ציין
13 כי התובע השתמש בקנאביס ללא התוויה רפואית. במועד הבדיקה, מסר התובע על היעדר ציפיות
14 ותכנונים לעתיד, סובל מכאבים, ללא תסמינים של פוסט טראומה ועוררות יתר; חש בחרדה בעת
15 נהיגה ברכב, הפסיק לצרוך קנאביס ואינו משתמש בתרופות פסיכיאטריות. המומחה הביע דעתו
16 שהתובע התנועע והתיישב בצורה חופשית, "במהלך בדיקה שערכה כמעט שעתיים לא נצפו
17 ביטויים של אי-נחת פיזי או כאבים משיבה בכיסא" (עמ' 8). בסיכום, קבע כי בחוות דעתו
18 משנת 2013, לאחר האירוע הראשון, אבחן הפרעת עקה בתר חבלתית ונתן המלצות לטיפול. עם
19 זאת, המלצותיו לא קוימו. "בשנים שבין התאונות חלפו למעשה כל התסמינים האופייניים
20 להפרעת עקה בתר חבלתית", התובע סבל מהפרעות התנהגותיות, ללא דיווח על דיכאון, חרדה
21 או תסמיני פוסט טראומה. בשנים אלו, עובר לאירוע, "...התאפיינו על ידי דפוס של הפרעות
22 התנהגותיות עם היעדרויות ובסוף נשירה ממסגרות לימודיות, התנהגות התנגדותית לדפוסי
23 החיים והערכים של משפחתו, חוסר אחריות והתחשבות במסגרות והתנהגויות אנטי-
24 סוציאליות ללא הרגשה של אשם, רק פחד להיתפס" (עמ' 8). לאחר האירוע, חלה "...החמרה
25 של אותם ביטויים של הפרעות התנהגותיות במשפחה ובחברה, שהיו קיימים עוד קדום: חוסר
26 מוטיבציה, קושי להתחייב ולהתמיד במסגרות לימודיות, תעסוקתיות וטיפוליות, חיפוש
27 סיפוק מידי בלתי מחייב והתנהגויות אנטי-סוציאליות. במצבו ניכרים גם מרכיבים דיכאוניים
28 המלווים תחושות של הפסד אפשרויות וחוסר אונים" (עמ' 9). עוד הוסיף, כי התרשם מחוסר
29 הלימה בין המוטיבציה שגילה התובע בשיקומו הגופני לבין היעדר המוטיבציה לשיקום נפשי,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1 התנהגותי וחברתי; ומרווח משני. לא נמצאו תסמינים המעידים על פוסט טראומה. לאור האמור,
2 קבע המומחה כי נכותו הזמנית של התובע בגין האירוע הראשון חלפה לפני שנת 2015 וקיומו
3 של האירוע. לחוות דעתו, כתוצאה מהאירוע, הוחמרה נכותו הנפשית של האירוע, שמהותה
4 בהפרעות התנהגותיות, ובגין החמרה זו יש להעמיד את נכותו הנפשית של התובע על 10% נכות
5 צמיתה, לפי סעיף 34ב(2) לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-
6 1956 (להלן- התקנות). "...את החלק הארי של נכותו המעשית בתחום התעסוקתי, חברתי,
7 התנהגותי אני מייחס להפרעותיו ההתנהגותיות שהיו קיימות עובר לתאונה" (עמ' 9). בהקשר
8 זה, נשללה מגבלה תפקודית קוגניטיבית. המומחה המליץ על טיפול פסיכיאטרי נוגד דיכאון
9 וטיפול שיקומי פסיכולוגי, בהיקף של 20 פגישות, בעלות של 500 ש"ח לפגישה. בתוך כך, הביע
10 דעתו כי ייתכן שלאחר סיום ההליך המשפטי, יגלה התובע מוטיבציה בשיקומו.

11

12 36. אציין כי בתשובותיו מיום 25.5.2021 ומיום 2.6.2021, לשאלות ההבהרה מטעם התובע, עמד
13 המומחה על חוות דעתו והמלצותיו הטיפוליות תוך שהביע ספק בעניין פניותיו של התובע
14 לטיפול נפשי וחזר על התרשמותו ממשאלת התובע לרווח משני כלכלי.

15

16 37. בתשובות הבהרה מיום 15.11.2023, ולאחר שעיין בחומר רפואי חדש שנמסר לו על-ידי התובע,
17 עמד המומחה על היעדר תסמינים של פוסט טראומה ועל התנהגויות אנטי-סוציאליות אשר קדמו
18 לאירוע, כמו גם על רצונו של התובע לרווח משני. עם זאת, ומתוך שיקול דעת נוסף, ועל יסוד
19 התוויה רפואית על ידי רופאים בקהילה לטיפול תרופתי, ובשל מרכיב דיכאוני, קבע המומחה
20 את נכותו הצמיתה של התובע בשיעור 15%.

21

22

הנכות בתחום האורולוגי

23 38. חוות דעתו של ד"ר זילברמן בתחום האורולוגי הוגשה ביום 19.10.2021. התובע התלונן על
24 קושי במתן שתן, מאמץ להטיל שתן, תחושת שארית וכאבים. בבדיקות אורודינמיות אובחנה
25 הפרעה חסימתית משמעותית פונקציונלית, חשד לתפקוד לקוי של שריר כיס השתן, ללא דליפת
26 שתן. לדעת המומחה, הבדיקות מאשרות את תלונותיו של התובע ותומכות בפגיעה בסוגר
27 החיצוני שאינו נפתח בזמן התרוקנות, אשר נגרמה כתוצאה מהפגיעה באירוע ובשל השבר באגן.
28 אשר על כן, המומחה העמיד את נכותו של התובע, לפי סעיף 23(א)(2) לתקנות על שיעור של
29 15% לצמיתות. בתוך כך, הבהיר המומחה כי נכותו נקבעה לפי מצבו של התובע כיום, ברם ישנה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1 היתכנות להחמרה במצבו בעתיד ובפרט בתפקודו הכללי, עם חשש לסיכונים הידועים כתוצאה
2 מחסימה ארוכת טווח (דלקות שתן, אבנים ופגיעה כלייתית). הומלץ על טיפול תרופתי ועל מעקב
3 רפואי אורולוגי רציף קבוע.
4
5 39. בתשובתו מיום 8.11.2021, לשאלות הבהרה מטעם התובע, העריך המומחה כי ההחמרה במצבו
6 של התובע צפויה בגילאים מעל 40.
7

הנכות בתחום רפואת הריאה

9 40. פרופ' נוויל ברקמן, בחוות דעת בתחום רפואת הריאה, אשר הוגשה ביום 20.12.2021, תיאר
10 את הפגיעה בתובע כתוצאה באירוע התאונה, ובין היתר, פגיעה בבית החזה הכוללת- שברים
11 בצלעות בבית חזה ימני, שכר בעצם הבריח מימין, פניותותורקס (חזה אויר) מימין
12 ופניומומדיאסטינום, קונטוזיה ריאה ימנית וקרע בסרעפת עם הרניאציה של הכבד לבית החזה.
13 בהמשך עבר התובע החדרת נקז ין צלעי לבית החזה הימני עקב היפניומוטורקס וניתוח לתיקון
14 קרע בסרעפת ימין. כיום, ולאחר הטיפולם הכירורגיים, נותרו בגופו של התובע צלקות בריאה
15 הימנית, בקרום הריאה הימנית בדופן בית החזה וככל הנראה גם הסרעפת ימנית. עם זאת, למרות
16 פגיעותיו של התובע, בדיקת תפקודי ריאה נמצאה תקינה. כמו כן, ממצאי בדיקת מאמץ מעידים
17 על כושר או ביצוע ירוד ללא מגבלה נשימתית אשר נובעת, לדעתו של המומחה, מכושר ירוד
18 ולא מפגיעה ריאתית. המומחה הבהיר כי לא צפוי שינוי במצבו הרפואי של התובע ואין המלצה
19 טיפולית וכי "קיימת מגבלה תפקודית מינימלית, הנובעת בעיקר באי-נוחות בחזה ובכושר
20 ירוד". אשר על כן, העמיד המומחה את נכותו של התובע בשל הצלקות ולפי סעיף 8(1)(ב)
21 לתקנות, ולאחר שמצא שיש בהן להגביל את פעילות הריאות ולהשפיע על מצב כללי של הגוף,
22 בשיעור של 10% לצמיתות. בתוך כך, הועמדה נכות זמנית מלאה למשך חודשיים, בשיעור של
23 70% למשך חודש נוסף ובשיעור של 30% למשך שישה חודשים נוספים.
24

הנכות בתחום הכירורגיה הפלסטית

25
26 41. חוות דעתו של ד"ר טוכמן, בתחום הכירורגיה הפלסטית, הוגשה ביום 13.2.2022. ממנה עולה
27 כי כתוצאה מאירוע התאונה, נגרמו לתובע צלקות שונות על גופו- צלקת מעובה לאורך החזה
28 והמותן הימנית; שתי צלקות מעט מעובות היפרפיגמנטריות במותן ימין; צלקת מעובה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1 היפרפיגמנטרית בישבן. התובע התלונן על צלקות מגרדות בקיץ, תחושה של זרמים בצלקת
2 במותן ימין והיעדר תחושה בצלקת באגן. לאור האמור, ובגין הצלקות, לפי סעיף 75(1)(ג)
3 לתקנות, העמיד המומחה את נכותו של התובע בשיעור של 20% לצמיתות.
4

הנכות בתחום הנירולוגי

5
6 42. ד"ר גלעד יהלום, הגיש את חוות דעתו בתחום הנירולוגי ביום 9.6.2022. לדעתו, הכאב ברגל
7 שמאל של התובע נובע ממקור נירופתי- פגיעה בעצבים היקפיים. בגין פגיעה זו, ולפי סעיף
8 29(6)(ב) (בחלקי) לתקנות, קבע המומחה את נכותו של התובע בשיעור של 5% לצמיתות וממועד
9 האירוע. הומלץ על תרופות משככות כאב הכלולות בסל הבריאות. טרם סיום חוות הדעת, הוסיף
10 המומחה כי התובע העיד "...כי מוגבל להליכה של 10 דקות לאחר מכן חש בכאבים ברגל
11 שמאל".
12

הנכות בתחום האורתופדי

13
14 43. חוות דעתו של ד"ר לבל בתחום האורתופדי, הוגשה ביום 6.4.2021. ממנה עולה, כי כתוצאה
15 מהאירוע נגרמו לתובע, בין היתר, ובהיבט האורתופדי, שבר בעצם הבריח מימין, שברי אגן
16 ופגיעה עצבית סכיאתית ברגל שמאל. התובע עבר ניתוח לתיקון שבר באגן במסגרתו קובעו
17 השברים על ידי מקבע חיצוני וברגים סקרו-איליקליים מימין, בהמשך עבר למחלקת שיקום
18 וטופל בפגיעה העצבית ברגל ובבעיות הנלוות לחבלת החזה והאגן. בבדיקה על-ידי המומחה,
19 נמצאו היעדר צליעה, נעילת ברך שמאל בעת דריכה, חולשת שרירים בייצוב השכמה ובכוח יד
20 ימין, הגבלה מסוימת בתנועות קרסול ברגל שמאל. עוד אובחנו צלקות ברגליים, באגן ובחזה
21 בדרגות חומרה שונות. המומחה אבחן על יסוד בדיקות הדמיה החלמה לקויה של שברים, טבעת
22 אגן מעוותת, איחוי עצם בריח ימנית באופן מקוצר, איחוי קלויקלה ברגל ימין תוך קיצור של 10
23 ס"מ.
24

25 44. לאור האמור, העמיד המומחה את נכויותיו הצמיתות של התובע בגין האירוע, כדלקמן: שבר
26 באגן שהחלים עם עיוות, לפי סעיף 46(3) לתקנות, ובשיעור חלקי בשל היעדר הפרעה תפקודית
27 כיום, בשיעור של 20%; חולשה במייצבי שכבה ימנית בשל פגיעה עצבית, לפי סעיף 31(7) (ב)
28 לתקנות, בשיעור חלקי בשל תפקוד מסוים של העצבים, בשיעור של 15%; פגיעה עצבית בשוק

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1 ובכף רגל שמאל, לפי סעיף 51(א) לתקנות, ובשיעור מלא של 10%; שבר בעצם הבריה הימנית
2 שהתאחה עם קיצור 1 ס"מ, לפי סעיף 39(2) לתקנות, בשיעור חלקי בשל קיצור בלבד, בשיעור
3 של 5%. בתוך כך, הבהיר המומחה כי בחוות דעתו שקלל צורך בטיפולים עתידיים ובסיבוכים
4 עתידיים צפויים הכרוכים במגבלות תפקודיות. אשר על כן, העמיד את נכותו המשוקללת של
5 התובע בתחום האורתופדי בשיעור של 42% לצמיתות. בנוסף, נקבע נכות זמנית תפקודית מלאה
6 למשך ארבעה חודשים מהאירוע, ונכות זמנית בשיעור של 50% למשך שישה חודשים נוספים.

7

8 45. בתשובותיו מיום 4.8.2021, לשאלות ההבהרה מטעם התובע, קבע המומחה כי לא נמצאה
9 הפרעה מבנית באגן לאחר שחזורו הכירורגי או הפרעה בהליכה. עם זאת, למבנה האגן ישנה
10 השפעה על מהלך החיים העתידי ומכאן נכותו בשיעור מופחת. לעניין הצלקות, הבהיר כי
11 התייחס רק לצלקות בגפיים ואין בהן כדי להצריך קביעת נכות.

12

13 46. התובע ביקש, בסיכומיו, להתערב בחוות דעתו של ד"ר לבל ולהעלות את שיעור נכותו בגין
14 השבר באגן תוך שטען לעצימות פגיעה משמעותית יותר וכי המומחה בעדותו התבצר בעמדו
15 ללא שנתן תשובה מספקת. כמו כן, השיג על קביעת הנכות בגין החולשה במייצבי השכמה
16 הימנית ובטענה כי נקבעה נכות על יסוד הוראת חוק שגויה. לשיטתו הפגיעה הינה בעצבי
17 המקלעת הברכיאלית החוסה תחת הוראת סעיף 31(2)א לתקנות ומאפשרת קביעת נכות בשיעור
18 מירבי של 20%. אשר על כן, עתר התובע להעמדת נכותו הרפואית המשוקללת בשיעור של
19 74.65% לצמיתות (חלף 69.7%).

20

21 47. מנגד, הנתבעת, בסיכומיה, טענה כי ד"ר לבל קבע נכויות בתחום הנורולוגי שהמומחה אינו
22 מחזיק במומחיות, זאת- בגין חולשה במייצבי שכמה ימנית בשיעור של 15% ופגיעה עצבית
23 בשוק ובכף רגל שמאל בשיעור של 10%. לשיטתה, התובע נבדק על-ידי המומחה בתחום
24 הנורולוגי בהתייחס לכלל תלונותיו, לרבות בקשר לאיברים אלו, אשר מצא להעמיד את נכותו
25 בגין הפגיעה העצבית ברגל שמאל בלבד ובשיעור של 5%. אשר על כן, עתרה הנתבעת להעדיף
26 את חוות-דעתו של המומחה בתחום הנורולוגי על-פני חוות דעתו של המומחה בתחום
27 האורתופדי. בנוסף, ועל יסוד חקירתו הנגדית של ד"ר לבל, נטען לחפיפה בין הנכות שנקבעה
28 בגין שבר בעצם הבריה בשיעור של 5% לבין הנכות שנקבעה בגין החולשה במייצבי השכמה
29 בשיעור של 15%. עוד נטען, כי ד"ר ליבל אישר בחקירתו הנגדית כי התובע אינו סובל כיום

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

- 1 מנכריות וכי נכותו האורתופדית נקבעה, בהיותו מומחה ילדים, על פי שיטת המיצוע ובמבט צופה
2 עתיד. אשר על כן, עתרה הנתבעת להפחית בשיעור נכותו האורתופדית של התובע ולהעמידה
3 על 10% לצמיתות.
- 4
5 48. לאחר שעיינתי בחוות-דעת המומחה, לרבות בתשובות ההבהרה, התרשמתי מחקירתו לפניי,
6 בחנתי את טענות הצדדים בסיכומיהם, במצב המשפטי הקיים, בהיות המומחה "ידו הארוכה"
7 של בית המשפט, כמומחה המתווך לנו את עולם הרפואה, שוכנעתי כי הסבריו של המומחה
8 מניחים את הדעת ולא מתקיימות נסיבות מיוחדות אשר יצדיקו להתערב במסקנותיו. משכך, הנני
9 מאמץ את חוות דעתו של ד"ר לבל. ואפרט.
- 10
11 49. טענות הנתבעת נשענות על שלושה אדנים- קביעת נכריות בחריגה ממומחיות; חפיפה בין
12 נכריות; וקביעת נכות בשיטת המיצוע ובמבט צופה פני עתיד.
- 13
14 50. קביעת נכריות בחריגה מסמכות- המומחה בעדותו בבית המשפט, ובמענה לשאלות בא-כוח
15 הנתבעת, החזיק במומחיותו בקביעת נכות בשל פגיעה עצבית ברגל והסביר שלעניין נכות
16 תפקודית עדיפה מומחיות אורתופדית על מומחיות נוירולוגית (עמ' 22). על הפער בין תחומי
17 המומחיות, הסביר כי "...כאורתופד של ילדים אני מאוד רגיש לתנועה ולכן בהחלט יכול
18 להיות שאני רואה בתנועת כף הרגל מגבלות הרבה יותר מהותיות שאולי נוירולוג ייחס להם
19 פחות חשיבות" (עמ' 23 לתמליל, שורות 9-11; מכאן ואילך, משטרם התקבל קובץ תמליל
20 ההקלטה בתיק בית המשפט, ההפניה הינה לתמלול שהוגש, ללא מחלוקת, על-ידי הצדדים ביום
21 20.2.2024).
- 22
23 51. הסבריו של המומחה, דומה כי עומדים במבחן ההיגיון והסבירות והניחו את דעתי. אכן כל
24 מומחה בודק את האדם בהתאם לרזי מומחיותו, לניסיונו ולמאפייניו של הנבדק. ישנו מנעד
25 מסוים של מסקנות שייכנסו לגדר הסביר ויעמדו במבחן השכל הישר. ד"ר לבל, מומחה בעל
26 ניסיון לרבות במתן חוות-דעת במינוי מטעם בית-המשפט, בקיא ברזי המקצוע, מבין את תפקידו
27 נאמנה, ובעדותו נכון היה להסכים עם שיטת הנתבעת בדבר חפיפה מסוימת בהיבט התפקודי בין
28 הנכריות, כפי שניווכח בהמשך. מכל אלו, מצאתי שדעתו של המומחה לא ננעלה והוא בחן היטב
29 את טענות הנתבעת בנוגע לחוות-דעתו והשיב על פי מיטב הבנתו ומומחיותו. מה גם, שאין בידי
30 טענות מבוססות שיש בהן לסתור את עדותו. למשל- הנתבעת לא העמידה את השאלה לפני

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

- 1 המומחה בתחום הנזירולוגי, בין על דרך של שאלות הבהרה ובין באמצעות זימונו לחקירה נגדית
2 בבית המשפט. בצירוף הדברים, לא מצאתי לסטות מחוות דעתו של המומחה בסוגיה זו.
3
4 52. חפיפה בין נכויות - ד"ר לבל אכן אישר חפיפה מסוימת בין הנכות בגין הפגיעה העצבית במייצבי
5 השכמה ובין הנכות בגין התקצרות עצם הברית אלא שהבהיר כי החפיפה היא תפקודית ולא
6 רפואית. בהקשר זה, הוסיף כי מדובר במכניקות תנועה שונות אך בחפיפה תפקודית מסוימת
7 (עמ' 21-22). בנסיבות אלו, נחה דעתי לקבל את עמדתו של המומחה ולהביאם בשיקול לצורך
8 קביעת נכותו התפקודית של התובע.
9
10 53. קביעת נכות בשיטת המיצוע - על דרכו בקביעת נכויות ילדים, העיד ד"ר לבל, ובהאי לישנא:
11 "...אני אסביר, כמי שכותב חוות דעת אני...וכמי שעובד כל היום עם ספר הנכות של ביטוח
12 לאומי ובודק ילדים, כי אני בודק רק ילדים, אני חייב להיות עם איזה ראייה של אורתופד
13 ילדים, שהילד הוא לא רק מה שהוא היום בגיל 3 עם שבר בזרוע, הילד הוא אדם שצריך
14 להתפרנס כל חייו והנכות היא בהרבה מקרים או מתבססת עד סיום הצמיחה או שהיא מדברת
15 על איך הוא יוכל בעתיד לעבוד עם היד הזאת ולכן אני תמיד כותב שהשיעור הוא איזשהו
16 מיצוע של מהלך הדברים כפי שאני רואה אותם, מה המצב היום ומה יהיה במהלך תקופת
17 חייו" (עמ' 22 ש' 23 - עמ' 23 ש' 3). המומחה המשיך והסביר, נוכח גילו של התובע במועד
18 הבדיקה בהיותו בן 19 שנים, ובהתייחס לנכויותיו, "...אתה הולך ולאט-לאט אתה מעקם יותר
19 ויותר את כף הרגל אז התפקוד שלך הוא לא סטטי, התפקוד שלך הולך ומורע וזה צריך לקבל
20 ביטוי, גם אם מצאת היום חולשה אבל הנחת כף הרגל טובה אתה יודע שבמהלך השנים זה
21 לא יקרה ככה" (עמ' 22 ש' 5-7), משכך, קבע את הנכות הרפואית לפי מיצוע של חייו הבוגרים
22 (עמ' 27 ש' 3). הנימוקים לקבלת חוות-דעתו של המומחה בשאלות הקודמות יפים לכאן.
23 המומחה רכש מומחיות בתחום ייחודי של אורתופדיית ילדים אשר יש לו השלכות ומשמעויות
24 הקונקרטיות לגילם הצעיר של הקטינים המהווים את קהל היעד של מומחיותו. הסבריו עומדים
25 במבחני ההיגיון והשכל הישר, ומשתלבים נכוחה עם מציאות גדילתו והתפתחותו של אדם, מרגע
26 היוולדו עד להתבגרותו. תכלית דיני הנזיקין היא להעמיד את האדם על מצבו אילולא הנזק
27 שנגרם לו ומשכך, טומנת בחובה הנחות הצופות פני עתיד, טול למשל את רכיב הפיצויים בגין
28 קיצור תוחלת חיים. המיומנות הנדרשת ממומחה רפואי היא לקבוע את נכותו של הנפגע במצבו
29 היום לרבות האפשרות לשיפור או להחמרה במצבו, ואכן אלו השאלות שהובאו לפתחו של
30 המומחה בכתב המינוי, לרבות בהליך דנא. כל אלו באים לידי שקלול בקביעת נכותו של הנפגע,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1 ובכלל זה נכותו התפקודית והגריעה בכושר השתכרותו, וזאת על מנת להעמיד פיצוי הולם
2 שישקף ככל הניתן את הנזק שנגרם לו, והצפוי להיגרם לו, כתוצאה מהפגיעה באירוע תאונת
3 הדרכים, ועל מנת להעמידו במצב כלכלי בעולם שלא התרחשה התאונה ולא נגרמו לו נזקים.
4 מנימוקים אלו, ביחד ולחוד, מצאתי לקבל את שיטתו של המומחה בקביעת נכותו האורתופדית
5 של קטין ובכך לאמץ את חוות-דעתו.

6
7 54. מאידך גיסא, עתר התובע להעלאת שיעור נכותו האורתופדית ובטענה כי המומחה הפחית
8 בנכויותיו בגין הפגיעה באגן והפגיעה בשכמה. המומחה השיב על השגות התובע בגדרי
9 תשובותיו לשאלות ההבהרה ובעדותו בבית המשפט. לא כתלונתו של התובע בסיכומיו,
10 המומחה לא הסתפק במהלך עדותו בהפניה לתשובות ההבהרה אלא הסביר באופן מפורט ומלא
11 את אופן קביעת נכותו של התובע בגין הפגיעה באגן דווקא בשיעור של 20% ולא מעבר לכך.
12 "...הנבדק נותח והאגן שוחזר למבנה קרוב לתקין, לא מצאתי הפרעה מבנית או הפרעה
13 בהליכה, אני מודע לכך שלמבנה האגן יש השפעה על מערך החיים העתידי ולכן נתתי לו
14 20 אחוז ולא 25...מדובר על שחזור תקין אבל הפרעה תפקודית מסוימת ולכן נתתי כמעט את
15 מלוא..." (עמ' 10, ש' 9-15), וכוונתו לכמעט מלוא הנכות המעוגנת בתקנה. המומחה המשיך
16 והסביר בסבלנות את עמדתו לאורך מספר עמודי פרוטוקול תוך שהסביר כי השפעה תפקודית
17 תהיה לשחזור האגן רק בהמשך חייו של התובע ולכן בשיטת המיצוע, ומתוך שקלול מוגבלותו
18 הצפויה בכל תקופות חייו, כיום ולעתיד, סבר כי יש להעמיד את הנכות על שיעורה, כאמור (עמ'
19 10-15). די לי בדברי המומחה ובהסבריו, ודומה כי ברורים הם.

20
21 55. בנוגע להשגתו של התובע על קביעת הנכות בגין הפגיעה בשכמה, העיד המומחה כי הפגיעה
22 העצבית בשכמה חלקית, לא מדובר בפגיעה נרחבת בפלקסוס "אלא פגיעה בסעיפים", ומשום
23 כך, ועל פי מיטב מומחיותו, קבע את הנכות (עמ' 16-19). ודוק. ההשגה נעוצה בשאלות
24 שבמומחיות רפואית בהיבט הטהור, ללא שהונח לפניי חומר רפואי שיש בו לסתור את עמדתו
25 המקצועית של המומחה, ומשכך איני מוצא לסטות מחוות-דעתו.

26
27 56. אשר על כן, במצב המשפטי הקיים, כאמור, לא על נקלה יסטה בית המשפט מחוות דעתו של
28 מומחה מטעמו (עוד ראה- ע"א 2160/90, ד"ר נ' לאץ, פ"ד מז(5) 170, 174 (1993)), בהיעדר
29 טעם של ממש, ומשכך, מצאתי לאמץ את חוות דעתו של ד"ר לבל.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1

2

לסיכום הנכות הרפואית

3 57. לאור האמור, ומכל הטעמים שהובאו ולעיל, לאחר שמצאתי לאמץ את חוות דעת המומחים
4 הרפואיים אשר מונו על-ידי בית המשפט, ובהיעדר עילה לסטות מחוות דעתו של המומחה
5 בתחום האורתופדי, וללא שחלקו הצדדים על חוות הדעת של המומחים בתחומי הרפואה
6 האחרים, באתי לכלל תוצאה כי נכותו הרפואית המשוקללת של התובע הינה בשיעור של
7 71.32% לצמיתות.

8

9

הנכות התפקודית

10 58. התובע, כאמור, היה קטין במועד האירוע וחוסה תחת מטריית הגנתה של החזקה הקבוע בדין,
11 הגוזרת את נכותו התפקודית ובמלואה מנכותו הרפואית, אלא אם הובאו ראיות לסתור.

12

13 59. הנתבעת חולקת על נכותו התפקודית של התובע בהתבסס על חוות-הדעת הרפואיות שהוגשו
14 בעניינו בשים לב לקביעות הרפואיות ולתיאור מצבו התפקודי של התובע על-ידי המומחים.
15 מנגד, עותר התובע להכיר במלוא נכותו הרפואית כנכות תפקודית ולצורך חישוב הפיצויים
16 המגיעים לו בגין נזקיו באירוע.

17

18 60. לאחר עיון בחוות הדעת הרפואיות, ובחינת טענות הצדדים בעל-פה ובכתב, סבורני כי עיקר
19 נכותו של התובע בתחום האורתופדי. ד"ר לבל, המומחה בתחום רפואי זה, נחקר רבות בבית
20 המשפט על-ידי ב"כ הנתבעת על המשמעותיות התפקודיות של נכויותיו של התובע.

21

22 61. ד"ר לבל העיד כי הליכתו של התובע לקויה במידה מסוימת, ללא צליעה, ובעטיה של מכניקה
23 לא תקינה ברגל שמאל, באופן שברך שמאל ננעלת בזמן דריכה (עמ' 5). לשאלת בית המשפט
24 הבהיר המומחה כי התובע אינו מוגבל בהליכה למרחקים קצרים (עמ' 8). לגבי השבר באגן,
25 הבהיר המומחה כי נמצא שבר גדול באגן שעבר שחזור ואיחוי באמצעות ברגים, וישפיע בעתיד
26 באופן משמעותי על תפקודו של התובע (עמ' 12-13). לדברי המומחה, המגבלות בתנועת הידיים
27 ובהליכה משליכות על יכולתו של התובע לעבוד בעבודה הכרוכה בישיבה או הליכה ממושכים
28 ועבודה משרדית (עמ' 31). בתוך כך, ביקש המומחה לדייק כי התובע מתקשה בהרמת ידיו לקחת

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

- 1 או להניח חפצים וכל שכן כבדי משקל. למעשה, מעדות המומחה עולה כי כל משימה הכרוכה
2 בהליכה או בישיבה ממושכים, כמו גם בפעולה של הרמת ידיים, עשויה להיות קשה לתובע
3 במומיו וצפויה החמרת משמעותית עם התבגרותו.
4
5 62. עם זאת, ונזכור, כפי שהובא לעיל, כי המומחה בעדותו הסכים לחפיפה מסוימת בהיבט התפקודי
6 בין נכויותיו האורתופדיות ובין נכותו הנורולוגית של התובע שנקבעה בשיעור של 5%.
7
8 63. עדותו של המומחה מתחזקת מעדויותיהם של התובע ואביו, ונתמכת בתצהיר אמו, אשר הנתבעת
9 ויתרה על חקירתה הנגדית. האב, יורם עין דור, העיד על תפקודו של התובע לאחר האירוע.
10 לגרסתו, התובע בבקרים לומד ואחה"צ עובד במכון ספרים, יוצא מהבית בשעות 10:00-12:00
11 (עמ' 109-108), לא יודע את שכרו. העיד כי התובע לא הצליח להחזיק בעבודה בסופר בשל
12 קשיים נפשיים ופיזיים, "הוא עדיין עם מסמור באגן אשר ישיבה ממושכת הפריעה לו מאוד"
13 (עמ' 111 ש' 17), על עבודתו של התובע בבניה העיד "היה חוזר משם מפורק" (עמ' 112 ש'
14 17). עדותו משתלבת עם תצהירו ותצהיר רעייתו, אמו של התובע, חדווה בן דור. האב הותיר
15 רושם אמין בעדותו, ענה על השאלות באופן ענייני וישיר, גם כשניכר שלא חש בנוח עם
16 תשובותיו, וביקש להציג את התמונה המלאה בבית- המשפט.
17
18 64. התובע העיד לפניי, באופן העולה בקנה אחד עם תצהירו, על הקשיים בהתנהלותו בפעולות
19 יומיומיות ובשגרת חייו. התובע אישר בעדותו את עובדת נשירתו מלימודיו שנה עובר לאירוע
20 (עמ' 35), למד בתלמוד תורה ועזב כי התחיל לעבוד (עמ' 36), לא רצה ללמוד תורה (עמ' 38).
21 התחיל לעבוד בגיל 13, התכוון לעבוד ולחסוך כסף עד הגיוס (עמ' 37), בגיל 17.5 רכש ג'יפ
22 (עמ' 38). התובע אישר את מעורבותו באירועי גניבה בתקופה שבין התאונה הראשונה לתאונה
23 השנייה. לגרסתו, נהג בתקופה זו לבלות עם חברים, אינו זוכר הרבה דברים שהתרחשו לפני
24 האירוע (עמ' 38-40).
25
26 65. הנתבעת ביקשה לעמת את התובע עם קביעותיו של הפסיכיאטר בחוות-דעתו, כמו ישיבתו
27 הנינוחה במהלך הבריקה. התובע השיב כי הינו סובל מכאבים בישיבה ממושכת, אולם אצל
28 הפסיכיאטר זכה לכורסא נוחה שאפשרה לו ישיבה של שעה וחצי (עמ' 94-96). אציין כי במהלך
29 עדותו בבית-המשפט ביקש התובע לשבת (עמ' 71) והתרגשתי ממצוקתו במצב תנוחה של
30 עמידה בחלוף זמן ממושך. התובע אישר את דבריו לפסיכיאטר, והעיד על מצבו הנפשי לאחר

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1 האירוע, על הקושי לצאת מהמיטה, להתחיל את החיים, לא ראה עתיד, לא ראה את עצמו עובד
2 ומקים משפחה, חיכה ליום ש"אקבל את מה שמגיע לי ואתחיל לחיות את החיים כמו בן
3 אדם, אני אחיה אותם בכבוד, לא כמו שחייתי עד עכשיו" (עמ' 50 ש' 22-25), בהקשר זה
4 המשיך והסביר כי מגיל 14 השתכר למחייתו ולא לקח כסף מאביו גם לא לרכישת בגדים (עמ'
5 51).

6
7 66. אומר מיד, חרף טענות הנתבעת לסתירות בעדותו וחוסר אמינות, התרשמתי מהתובע אשר נפגע
8 וסבל מפציעות חמורות באירוע תאונת דרכים בהיותו קטין, ועבר תהפוכות של ממש ביכולתו
9 להתמודד ולשקם את עצמו, בהיבט הנפשי ובהיבט הפיזי, במיוחד כשמדובר בקטין אשר מגיל
10 צעיר יחסית נטש את ספסל לימודיו ויצא להשתכר למחייתו ובכוחות עצמו במשפחה מרובת-
11 ילדים. אכן עברו הנפשי ותפקודו עובר לאירוע לא היו מן המשופרים והדבר בא לידי ביטוי
12 בקביעת נכותו הנפשית על דרך של הפחתת שיעור הנכות בשל מצב קודם. בהקשר זה, ב"כ
13 הנתבעת שאל את התובע, לפרטי פרטים, על כל עיסוק והכשרה, ועל כל פעילות חברתית או
14 תחביב, בהם נטל חלק ממועד נשירתו מלימודיו ויציאתו לעבודה עובר לאירוע ולאחריו. ודוק.
15 הסבריו של התובע הניחו את דעתי ויש בהם כדי לשקף את דרכו הסגסגת והארוכה בשיקום,
16 והמציאות מלמדת כי מדובר בדרך מפותלת שיש בה עליות וירידות, והדברים ברורים. לא
17 התרשמתי כי המניע העיקרי להתנהלותו של התובע נובע מרצונו להשיא רווחים בהליך המשפטי
18 בו עסקינן. אכן הפסיכיאטר התרשם מרווח משני מסוים, והנני מקבל את עמדתו, אך לא שוכנעתי
19 כי מדובר ברווח משני המנהל כציר בריח את התובע בשגרת יומו ויש בו כדי לכרסם באופן
20 משמעותי מנזקיו ומוגבלויותיו התפקודיות. הפגיעה הרב מערכתית שנגרמה לתובע כתוצאה
21 מהתאונה ומצבו הרפואי ברורים ונעוצים היטב בחומר הראיתי המצוי בתיק- בתיעוד הרפואי
22 שהוגש במסגרת תיק המוצגים מטעמו של התובע ובקביעותיהם של המומחים הרפואיים בהליך
23 שלפניי. נזכיר מושכלות יסוד, כי על הנתבעת מוטל הנטל להביא ראיות לסתור את החזקה
24 המעמידה את נכותו התפקודית של קטין על נכותו הרפואית המשוקללת. הנתבעת הרימה את
25 הנטל המונח לפתחה במידה חלקית ומועטה בלבד.

26
27 67. אשר על כן, נוכח עדותו של המומחה והבהרתו לעניין המשמעויות התפקודיות של מומי התובע,
28 ובשים לב לחפיפה מסוימות במוגבלות התפקודית בין הנכויות האורתופדיות לבין הנכויות
29 הנוירולוגיות, בהתחשב מהתרשמותי מעדויות התובע ואביו, ומהתיעוד הרפואי בתיק, במצב

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

- 1 המשפטי הקיים המניח קיומה של חזקה המזהה את הנכות התפקודית בעניינם של קטינים עם
2 נכותם הרפואית, שוכנעתי לקבוע את נכותו התפקודית של התובע, בתחום האורתופדי ובתחום
3 הנורולוגי, בשיעור משוקלל של 30% נכות.
- 4
5 68. בתחום הכירורגיה הפלסטית, ולאחר עיון בחוות הדעת, יש טעם מסוים בטענות הנתבעת
6 בסיכומיה להיעדר קביעה פוזיטיבית של המומחה להשלכות תפקודיות. אכן, המומחה מתאר
7 את הצלקות מעובות וחלקן משתרעות על פני שטח נרחב בעור הגוף, והתובע מלין כי הן מגרדות
8 בקיץ ומטרידות את מנוחתו באופן משמעותי. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, התרשמתי
9 מעדות התובע, נוכח חוות דעתו של המומחה, שוכנעתי שהצלקות אינן בעלות משמעות
10 תפקודית של ממש, למעט באופן חלקי ובימי הקיץ הקרים, מה גם שמיקומם בגוף אינו בולט
11 ואין בו כדי להשליך על תפקודו של התובע בכלל מישוריו חייו (ראה למשל - ע"א 9873/06 כלל
12 חברה לביטוח בע"מ נ' 199 (22.3.2009)). משכך, חרף נכותו הרפואית בגין הצלקות שהועמדה
13 על 20%, מצאתי לייחס לצלקות היבטים תפקודיים בשיעור של 5% נכות צמיתה.
- 14
15 69. בנוגע לנכות בתחום רפואת הריאות, קבע המומחה כי מדובר בנכות תפקודית מינימאלית אשר
16 באה לידי ביטוי באי נוחות בלבד. בתוך כך, העמיד דברים על דיוקם והסביר כי מגבלתו הרחבה
17 של התובע נובעת מכושר גופני ירוד, ללא מגבלה נשימתית. בנסיבות אלו, לא מצאתי לקבוע
18 נכות תפקודית בתחום רפואי זה.
- 19
20 70. נכותו האורולוגית של התובע. המומחה קבע כי ממצאי הבדיקות שנערכו לתובע מאמתות את
21 תלונותיו בדבר קושי ומאמץ להטיל שתן, אי התרוקנות שלפוחית השתן וכאבים במתן שתן
22 ובפליטת זרע. התובע העיד כי נדרש להטלת שתן מרובה במהלך שעות היום והדבר מגבילו
23 בעבודתו ויוצר בעיות, לא סיפר לממונים עליו בעבודה (עמ' 94-93). הגם ולכאורה על פניו,
24 עיקרי תלונתו של התובע לאורך השנים היו בקושי ובכאבים במתן שתן, במובחן מתכיפות במתן
25 שתן, עדותו של התובע הותירה רושם מהימן וממצאי הבדיקה התומכים בתחושת מלאות ואי
26 התרוקנות שלפוחית השתן תואמים את עדותו בדבר צורך תכוף בהטלת שתן. מעבר לכך,
27 המומחה קבע בתשובות ההבהרה כי צפויה החמרה במצבו של התובע בגילאים מעל 40 החובקת
28 השלכות תפקודיות וחשש מהחמרה משמעותית. אשר על כן, במיצוע מצבו של התובע היום

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1 והנכות הצפויה בעתידו, מצאתי להעמיד את נכותו התפקודית על מלוא נכותו הרפואית ובשיעור
2 של 10%.

3
4 71. נכותו הנפשית של התובע ברורה ומתייחסת להפרעות התנהגות קודם לאירוע. אכן, המומחה
5 הביא בחשבון את מכלול מצבו הנפשי של התובע וקבע את נכותו בניכוי מצב קודם ובהתחשב
6 בהתרשמותו ברווח משני בתלונותיו של התובע ובחוסר המוטיבציה שגילה לטיפול ושיקום.
7 משאלו הובאו בחשבון בקביעת הנכות הרפואית, ובשים לב לחזקה בדין בעניינם של קטינים,
8 אין לי אלא לאמץ את קביעותיו של המומחה גם לצורך נכותו התפקודית של התובע ובשיעור
9 של 15%.

10
11 72. אשר על כן, בהינתן החזקה בדין, על יסוד הראיות והנימוקים לסתור, ומכל הטעמים שהובאו לעיל,
12 נכותו התפקודית המשוקללת של התובע הינה בשיעור מעוגל של 49%.

13
14
15 הגריעה מכושר ההשתכרות

16
17 73. התובע עתר להעמיד את הגריעה בכושר השתכרותו של התובע על נכותו התפקודית. הנתבעת
18 מנגד טענה לשיעור גריעה מכושר ההשתכרות של 10% בלבד ובהתחשב מהפרעות ההתנהגות
19 מהן סבל התובע ומאי יציבות תעסוקתית עובר לאירוע ולאחריו, ללא קשר למגבלות תפקודיות,
20 ובשל קושי ביחסי עבודה וברצון לעבוד למחייתו.

21
22 74. על תפקודו של התובע הרחבנו והעמקנו בפרק הקודם ולעניין קביעת נכותו התפקודית. בהיבט
23 התעסוקתי, אוסיף וארחיב, כי התובע העיד על עבודותיו לפני האירוע, עבודתו בהתקנת מזגנים
24 הופסקה בשל האירוע (עמ' 42). בהמשך העיד על עבודותיו לאחר האירוע ומחודש ינואר 2019,
25 תחילה עבד כקופאי בסופר ועזב בשל סכסוך עם המנהל(עמ' 44-46). לאחר האירוע לא הצליח
26 להשלים קורס בתחום המזגנים (עמ' 52), למד קורס תיווך מקרקעין ולא עסק בתחום (עמ' 53-
27 54), "למדתי עוד הרבה דברים שלא עבדתי בהם" (עמ' 54, ש' 10), למד תפסנות וברזלנות,
28 קורס עם הכשרה מעשית, לא ביצע את כל המטלות המעשיות, המדריכים ידעו על מוגבלותו
29 (עמ' 54-60). עבד כמנהל באתר בניה לפני ההכשרה ובמשך כשבעה חודשים, במשרה חלקית,
30 בעיקר הסייע את הפועלים (עמ' 60-61). שאיפתו להתעסק בתחום הבניה כקבלן ולצורך כך, עבר

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הכשרה לתפקיד של מנהל עבודה בתחום הבניה (עמ' 62-63). העד על עבודה בקצביה של סופר
2 "אושר עד", למשך תקופה של ארבעה חודשים, במשך כארבעה ימים, עיקר העבודה בימי רביעי
3 וחמישי, במשמרות של 8 שעות, נח כשליש מהזמן. עזב כי לא הסתדר עם מנהל העבודה שהיה
4 חבר וגם זה היה בתקופת החגים (עמ' 65-69). ניסה לעבוד בחנות פיצוחים ובהמשך בקצביה
5 אצל חבר של אבא שלו, לא הסתדר (עמ' 69). בשנתיים האחרונות, ועד היום, מנהל את מכון
6 הספרים של הרב מוצפי, בהיקף של 30 שעות עבודה בחודש, מקבל הזמנות טלפוניות של ספרים
7 ומבצע שילוח באמצעות חברת משלוחים (עמ' 69-73). השלים 12 שנות לימוד בפרויקט הילה,
8 ללא תעודת בגרות (עמ' 73-74). שיחק כדורגל עם חברים פעמים בודדות, ממועד האירוע כמעט
9 שאינו משחק, בעיקר צפה בחבריו משחקים (עמ' 77-79). התובע העיד על סדר יומו- בבוקר
10 לומד בכולל ואחה"צ עובד עד השעה 16:00 ותמורת עבודתו מקבל מלגה (עמ' 80). במשך הזמן
11 עבד בעבודות מזדמנות בהיקפי שכר נמוכים ולמשל- משלוח תמורת סכום של 100 ש"ח (עמ'
12 83). על שעות השינה, העיד שלפעמים ישן טוב ולמשך 7-8 שעות ולפעמים ישן לא טוב (עמ'
13 84). נוהג ברכב צמוד (עמ' 86), לקח מגיסו (עמ' 98). התובע המשיך והעיד כי בשל כאביו, חזר
14 לצורך קנאביס בהמלצת פסיכיאטר פרטי ונוטל תרופות פסיכיאטריות לפני צורך (עמ' 87-88,
15 100), אינו משתמש בסמים ואלכוהול (עמ' 89).
- 16
17 75. הנה כי כן, התובע, אף לשיטת הנתבעת וכעולה מדו"ח החוקרים, לומד בבקרים בכולל ומשתכר
18 למחייתו בשעות אחר-הצהריים מעבודתו כמנהל מכון הספרים של הרב לוצפי. יכולתו של
19 התובע לעבוד בעבודות מסויימות, ולתקופה קצובה, אינה מוכיחה במידה הדרושה את יכולתו
20 הפיזית לעבוד במשרה מלאה ובכל טווח המשרות הנטענות על-ידי הנתבעת, ובכלל להשתלב
21 בשוק העבודה כאדם הבריא בגופו. התובע הסביר בבית המשפט את ניסיונותיו להשתלב בשוק
22 העבודה ולהחזיק בעבודות בהן עבד עד כה, ובלשונו: "...אני צריך לשרוד בחיים וזה מה שנגזר
23 עליי בחיים לעבוד 8 שעות ולחזור כל יום לבית עם תחושה שבא לך למות וכאבי תופת בכל
24 הגוף, אם זה מה שצריך לעשות בחיים... 5 שנים אני שרדתי ככה" (עמ' 104 ש' 24- עמ' 105
25 ש' 1). הדברים ברורים.
- 26
27 76. ודוק. ד"ר לבל, כאמור המומחה הרפואי בתחום האורתופדי, הבהיר היטב בעדותו כי התובע
28 מוגבל בעבודות הכרוכות בישיבה או הליכה לזמן ממושך וכן בהרמת ידיים, כך שאינו יכול
29 להחזיק במשרה מלאה בעבודה משרדית או פיזית או בשליחויות. בהתאם, אביו של התובע גולל

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

- 1 את קשייו של התובע להחזיק בעבודה ועל סבלו בסוף כל יום עבודתו. כאמור, עדותו מהימנה
2 עליי ולא נסתרה ותומכת בחוות הדעת הרפואיות ובפרט בעדותו של ד"ר לבל.
3
4 77. הנתבעת ביקשה להיתלות בהפרעות ההתנהגות של התובע עובר לאירוע, אלא שנכותו הנפשית
5 נקבעה, כדלעיל, בניכוי מצב קודם ורק עקב נזקיו כתוצאה מהאירוע. יש לזכור כי במצבו התובע
6 השתכר היטב לפני האירוע עד כדי יכולת לממן את כל צרכיו בכוחות עצמו ומעבר לכך, ואין
7 חולק, כי התובע רכש מכספו ולהנאתו רכב מסוג ג'יפ כבר בגיל 17 (עמ' 38-35), ועל עובדה זו
8 אין חולק, ונדמה שלא נדרש להוסיף בנושא.
9
10 78. זאת ועוד, הנתבעת טענה לאי הבאת עדים על-ידי התובע לתפקודו, או היעדר תפקודו, במקומות
11 העבודה. ברם, הנטל להבאת ראיות לסתור את החזקה המעוגנת בדיון מוטל על שכמה ואין לזקוף
12 לחובת התובע שלא הביא את מנהליו ועמיתיו לכל עבודה בה עסק לתקופה קצובה ביותר. מה
13 גם, שלא מן הנמנע קושי בהבאת עדים בנסיבות סיום העבודה. כך או כך, הנטל רובץ לפתחה
14 של הנתבעת.
15
16 79. במקבץ האמור, ומכל הנימוקים שפורטו בגדרי קביעת נכותו התפקודית של התובע, ובהתייחס
17 באופן קונקרטי לגריעה מכושר השתכרותו, הנני מעמיד את הגריעה מכושר השתכרותו של התובע
18 על נכותו התפקודית ובשיעור של 49%.
19
20 בסיס שכרו של התובע
21
22 80. התובע עתר להעמדת בסיס השכר, לצורך חישוב שיעור הפיצויים המגיעים לו לפי החוק
23 וכתוצאה מהאירוע, על יסוד השכר הממוצע במשק. להלכה, וכאמור לעיל, "...אין מקום לסטות
24 מההלכה לפיה יש להעמיד את בסיס השכר של קטינים בכלל, וקטינים-ילדים בפרט, על
25 השכר הממוצע במשק" (עניין אלקאדי).
26
27 81. לשיטת הנתבעת, בסיכומיה, ועקב הפרעות ההתנהגות בשנות ילדותו של התובע, נשירתו
28 מלימודים ללא תעודת בגרות, ויציאתו לשוק העבודה מגיל צעיר מאוד ללא יציבות תעסוקתית,
29 יש להעמיד על שכרו על סך של 5,000 ש"ח.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

82. אין בידי להסכים עם הנתבעת. המדובר בתובע שהיה קטין במועד האירוע, הגם וכפסע מגיל הבגרות, אשר חרף נסיבות אישיות מורכבות והפרעות התנהגות, גילה יכולות לצאת ולהשתכר למחייתו בגיל מאוד צעיר, לחשוב על עתידו ולסלול את דרכו תוך רכישת השכלה מתאימה. אכן, מצבו הנפשי עלול להציב לפניו אתגר במהלך חייו, אך סיפור חייו עוד לא נכתב ואין לצפות מה יצליח לחולל בחייו עם היכולות שכבר הפגין מגיל צעיר להתפרנס למחייתו. לא שוכנעתי כי בגילים 13-17 ניתן לבסס הנחה על היעדר יציבות תעסוקתית וללמוד ממנה לעתיד לבוא על יכולת השתכרותו של הקטין- ילד. עתידו של התובע עוד לפניו ובכוחו היה לעצב את סיפור חייו לכל כיוון וכיום, בשל פציעתו, מוגבל באפשרויות התעסוקה.

83. משכך, נחה דעתי כי אין מקום לסטות מההלכה המעוגנת בדין ויש לקבוע את בסיס השכר בעניינו של התובע, ככל קטין אחר, על יסוד השכר הממוצע במשק.

84. נוכח קביעותיי בנוגע לנכותו הרפואית והתפקודית של התובע, הגריעה מכושר השתכרותו ובסיס השכר, אפנה לערוך תחשיב של נזקיו.

ראשי הנזק

כאב וסבל:

85. בשים לב לנכותו הרפואית של התובע, בשיעור של 71.32%, ואשפוזו למשך 97 ימים, יש לקבוע את הפיצוי בגין ראש נזק זה בסך מעוגל של 189,633 ש"ח.

אובדן שירות צבאי:

86. כטענת התובע, יש לפסוק לו פיצוי לתקופה של שלוש שנים, בגילי 18-21, בראש נזק זה, ולפי חישוב של 70% מהשכר הממוצע במשק, בניכוי מס הכנסה ובתוספת ריבית כדין (ע"א 357/80 נעים נ' ברדה, פ"ד לו (3) 762 (1982)).

87. יש לחשב את הפיצוי לפי השכר הממוצע במשק בשנת 2019 אשר עמד על סך של 10,874 ש"ח (ראה הודעה לתקשורת מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מיום 9.10.2023; נספח 2 לסיכומי

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1 התובע), ובניכוי מס הכנסה בסך של 9,913 ש"ח (לפי סימולטור חישוב מס הכנסה של רשות
2 המיסים), ולתקופה של 32 חודשי שירות סדיר לפי חוק.
3
4 88. אשר על כן, ולאחר תוספת ריבית עד מועד פסק-הדין, יש לפסוק לתובע בראש נזק זה פיצוי
5 בסכום של 259,390 ש"ח.
6
7

הפסדי שכר לעבר:

8 89. תחילה, יוטעם, כי נכויותיו הזמניות של התובע נבלעות בתקופת קטינותו ותקופת השירות
9 הצבאי, כך שאין להן משמעות בקביעת הפסדי שכרו של התובע לעבר, אשר יש לחשבם ממועד
10 שחרורו הצפוי משירות סדיר בצה"ל, על יסוד הגריעה בכושר השתכרותו ובהתחשב בשכרו
11 בפועל מאז ועד היום.
12

13 90. התובע טען להשתכרות בפועל בסך של 32,568 ש"ח מיום שמלאו לו 21 שנים ועד היום
14 ובתמיכה הגיש דו"ח רציפות ביטוח (נספח 4 לסיכומיו).
15

16 91. השכר הממוצע במשק עומד נכון לשנת 2023 על סך של 12,831 ש"ח (ראה הודעה לתקשורת
17 מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מיום 9.10.2023; נספח 3 לסיכומי התובע), ובניכוי מס הכנסה
18 בסך 11,649 ש"ח (לפי סימולטור חישוב מס הכנסה של רשות המיסים). מכאן, ובהתחשב
19 מהגריעה בכושר השתכרותו בהיקף של 49%, הרי שאין בשכרו המצטבר של התובע מגיל 21
20 ועד היום כדי להפחית את הפיצוי והואיל ואינו עולה על מחצית מהשכר הממוצע במשק, סכום
21 אשר מצופה מהתובע להרוויח מהשתכרות במומיו.
22

23 92. אשר על כן, יש לחשב את הפיצוי לפי 49% מהשכר הממוצע במשק בסך 11,649 ש"ח, מגיל 21
24 ועד למועד פסק הדין ובתוספת ריבית אמצע תקופה כדין. והנני פוסק את הפיצוי בראש נזק זה
25 בסך של 213,382 ש"ח.
26

הפסד השתכרות לעתיד:

28 93. יש לחשב את הפסדי השתכרותו של התובע לעתיד לפי מידת הגריעה מכושר השתכרותו בשיעור
29 של 49% ומהשכר הממוצע במשק בניכוי מס הכנסה בסך של 11,649 ש"ח- ובסכום סך של 5,708

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

ש"ח לחודש, בהיוון של 3%, עד לגיל פנסיה העומד כיום על 67 שנים ומכוח ס' 4 לחוק גיל
הפרישה, תשס"ד-2004.

94. אשר על כן, ובתוספת הפסדי פנסיה, יש לפסוק לתובע פיצוי בגין הפסד השתכרות לעתיד בסך
מעוגל של 1,889,825 ש"ח.

עזרת צד ג':

95. התובע עותר לפיצוי בגין עזרת צד ג' לעבר ובשל עזרה מוגברת של בני משפחתו, עקב מצבו
הרפואי ומוגבלויותיו בתקופה הסמוכה לפציעתו באירוע, בסך כולל של 175,000 ש"ח. הנתבעת
מתנגדת לכל פיצוי בראש נזק זה ובטענה להיעדר בסיס ראיתי לצורך בסיוע וכל שכן בתקופת
אשפוזו באשר כל צרכיו סופקו על-ידי בית החולים.

96. התובע אכן היה במצב רפואי מורכב בתקופת אשפוזו, ממועד האירוע ביום 28.5.2018 ועד
לשחרורו ביום 21.8.2018, אז עמדה נכותו הרפואית הזמנית, בתחום האורתופדי, בשיעור של
100%, והתובע נזקק לסיוע צמוד. מאז ועד ליום 28.5.2019, פחתה נכותו הזמנית לכדי שיעור
של 50%. נתתי דעתי לעדותו של אביו, ולתצהיר אמו, אשר מבטאים את הסיוע שהעניקו לתובע
בתקופת אשפוזו ועד היום. בתקופת אשפוזו סעדו השניים את התובע, שהו לצד מיטתו בכל
שעות היממה, ודאגו לו לאוכל נוזלי שיהא בכוחו לאכול. אציין כי הפסדי השתכרות ההורים לא
הוכחו, ברם נתתי אמון בעדותו של האב ובתצהיר האם (הנתבעת ויתרה על חקירתה) המגוללים
את הסיוע החרג שהעניקו לתובע מיום האירוע ולמשך כשנה, הכולל השגחה צמודה, ליווי
והסעות לטיפולים שוטפים ומרובים וסיוע נפשי צמוד על מנת לסייע בידו להתאושש נפשית
ולפעול לשיקומו. למעשה, גם מאז, אם כי בעצימות פוחתת, ועד לפני כשנתיים, נדרשו הורי
התובע לסייע לו תמידית, לרבות בהסעות ובמשק הבית. יוטעם, כי התובע מתגורר בבית הורי
עד היום ובאחרונה מתנייד בכוחות עצמו באמצעות רכב צמוד.

97. להתרשמותי, ולמעט תקופת אשפוזו ועד תום השנה הראשונה ממועד האירוע, יש להכיר בסיוע
הוריו כ"עזרה מקובלת הניתנת בחיי משפחה תקינים" ואינה מזכה בפיצוי נזיקי (ע"א 327/81
ברמלי נ' חפוז, פ"ד לח (3) 580 (1984); ע"א 810/81 לוי נ' מזרחי, פ"ד לט (1) 477 (1985)).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

98. בנסיבות אלו, ונוכח הסיוע החריג שהעניקו לתובע הוריו ממועד התאונה ולמשך כשנה, מצאתי לפסוק לתובע פיצוי בגין ראש נזק זה לעבר, בהתחשב בפרק זמן האשפוז (97 יום), עוצמת והיקף הפציעות בתאונה, לרבות זמן השיקום הראשוני הקריטי, בסכום גלובאלי, משוערך, של 70,000 ש"ח.

99. בנוסף, עתר התובע לפיצוי בגין עזרת צד ג' לעתיד, ועל דרך של שכירת עובד משק בית, במקום מגוריו ומחוז לבית הוריו, בשים לב למוגבלויותיו האורתופדיות והאורולוגיות, לפי חישוב של 4 שעות שבועיות ובעלות של 60 ש"ח לשעה.

100. הנתבעת, כאמור, מתנגדת לכל פיצוי בראש נזק זה ובטענה להיעדר בסיס ראיתי לצורך בסיוע.

101. אכן, ועל פניו, נוכח עדותו וחוות דעתו של המומחה בתחום האורתופדי, ד"ר לבל, בדבר מוגבלות בהרמת ידיים ובהליכה אשר תבוא לידי ביטוי מכורח המציאות גם בעבודות משק הבית, שוכנעתי לפסוק לתובע פיצוי צופה פני עתיד, בהיקף של שעתיים בשבוע ובעלות של 60 ש"ח לשעה עד תוחלת חייו, בגיל 81, לפני נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

102. אשר על כן, ולאחר היוון, הנני פוסק לתובע בגין סיוע הזולת לעתיד סך של 179,273 ש"ח.

הוצאות רפואיות:

103. התובע עתר לפיצוי בגין הוצאותיו הרפואיות, לעבר ולעתיד, ובשל היזקקותו לתרופות, ציוד רפואי, טיפולי שיקום וטיפולים נפשיים. כן העיד על שימוש בקנאביס והציג אסמכתאות לרכישתו.

104. לטענתו, נדרש לטיפולים נפשיים שבועיים בעלות חודשית של 1,350 ש"ח, לטיפול פיזיותרפיה בעלות חודשית של 450 ש"ח, לקנאביס בעלות חודשית של 600 ש"ח. עוד נטען לפיצוי גלובאלי בגין טיפול אורולוגי צפוי, ועל יסוד ע"א 7879/08 קלינה אליעזר ובניו הנדסה תכנון וביצוע בע"מ נ' יאסין, בסך גלובאלי של 15,000 ש"ח וכן פיצוי גלובאלי בגין הוצאות

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

- 1 כביסה מוגברות בסך של 40,000 ש"ח. לשיטת התובע יש להעמיד את הפיצוי לעבר ולעתיד על
- 2 סכום מצטבר של 666,828 ש"ח.
- 3
- 4 105. הנתבעת מתנגדת לפיצוי בגין הוצאות רפואיות ובטענה כי התובע מסרב לטיפול נפשי
- 5 וממילא הטיפול יינתן לו במסגרת קופת החולים וכי השימוש בקנאביס אינו נדרש במצבו הרפואי
- 6 ואין התוויה רפואית לשימוש בקנאביס.
- 7
- 8 106. במצבו הרפואי, ובמיוחד הנפשי, של התובע כתוצאה מהאירוע ונוכח התוויה רפואית של
- 9 המומחים לטיפול נפשי ולנטילת משככי כאבים, ומהטעם שהביטוח הרפואי בקופת החולים
- 10 מכסה במידה מסוימת את הוצאות הטיפול, בהתחשב בהיקף הטיפולים הנדרשים לתובע בכל
- 11 שבוע, וסברות המומחים כי צפויה החמרה במצבו הרפואי והתפקודי של התובע במהלך שנות
- 12 התבגרותו, מה גם שהדעת נותנת כי נוכח גילו הצעיר התובע יזדקק לטיפולים, כולל טיפול
- 13 תרופתי, מרבית חייו ולמשך שנים ארוכות- במצורף הדברים, מצאתי לפסוק לתובע פיצוי
- 14 גלובאלי בגין הוצאותיו, לעבר ולעתיד, בסך של 150,000 ש"ח.
- 15
- 16 107. טרם סיום, בהיעדר התוויה רפואית, של רופא מטעם קופת החולים או אינדיקציה בחוות
- 17 הדעת הרפואיות של המומחים, וראה עדותו של התובע המאשר כי רופאים שונים בשירות
- 18 המדינה סירבו להנפיק עבורו מרשם לקנאביס עד שנאלץ לפנות למומחה פרטי לצורך הנפקת
- 19 המרשם(עמ' 101-100), לא שוכנעתי לפסוק לתובע פיצוי בגין רכישת הקנאביס.
- 20
- 21 **ניידות:**
- 22 108. לטענת התובע, ובשל מגבלותיו בהליכה ובשל הפגיעה באגן וברגל, הינו מחזיק בתו נכה,
- 23 ועל יסוד חוות דעתו של המומחה משה קצין, יש לפצותו לפי מיצוע החלופות ובסך של 599,857
- 24 ש"ח.
- 25
- 26 109. הנתבעת התנגדה לפיצוי בגין הוצאות ניידות ובטענה שהיקף מוגבלותו של התובע אינה
- 27 מצדיקה את הפיצוי, מה גם שהתובע החזיק ברכב מגיל 17 ולנוחיותו.
- 28
- 29 110. ייאמר מיד, כי אין בעובדה שהתובע רכש רכב מגיל צעיר בכדי לאיין את הפיצוי ככל
- 30 שתקבע מוגבלות בניידות. אלא שאין זה המצב. ד"ר לבל הבהיר כי אין לתובע מגבלה בהליכה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

1 למרחקים קצרים ואינו סובל מצליעה. צרף לכך, כי הקושי הנשימתי הנטען על-ידי התובע
2 בהליכתו, ולחוות דעתו של המומחה בתחום רפואת הריאה, נובע מכושר גופני ירוד ולא מפגם
3 נשימתי. בנסיבות אלו, התובע יכול לעשות שימוש בתחבורה ציבורית ככל אדם בריא, ואין בסיס
4 ראייתי מספק לקביעת פיצוי בגין ניידות.

5

6

החזרי רכישת שב"ן

7 111. להלכה, על ניזוק מוטל הנטל להקטנת את נזקיו מכוח עקרון חובת תום הלב, בין היתר,
8 באמצעות רכישת ביטוח שב"ן מקופת החולים, הוא "הביטוח המשלים" (ע"א 4431/17 פלוני
9 נ' פלוני (3.10.2019), ויוטעם כי הלכה זו השתרשה בפסיקת בתי המשפט בערכאות הדיוניות).

10

11 112. התובע טוען לרכישת ביטוח משלים לאחר האירוע וביום 29.10.2018, וכפועל יוצא עותר
12 לפיצוי, לעבר ולעתיד, בסך כולל של 37,461 ש"ח.

13

14 113. הנתבעת מתנגדת לפיצוי ובטענה כי לא הוכח כי התובע אכן רכש את הביטוח וממילא
15 היה עושה כן נוכח מצבו הנפשי עובר לאירוע.

16

17 114. אכן, התובע לא הניח תשתית ראייתית מספקת להוכחת רכישת ביטוח משלים מקופת
18 החולים בו הינו חבר, וכן לא הציג אסמכתאות בתמיכה לעלויות העודפות. ודוק. יש טעם מסוים
19 בטענת הנתבעת בדבר הצורך ברכישת הביטוח המשלים במצבו הנפשי ולצורך טיפול בעלות
20 מוזלת במסגרת קופת החולים.

21

22 115. אשר על כן, ונוכח חובתו המעוגנת בפסיקה של התובע להקטין את נזקיו על דרך של
23 רכישת ביטוח משלים, ובהיעדר תשתית ראייתית מספקת, מצאתי לפסוק לתובע פיצוי גלובאלי,
24 לעבר ולעתיד, בסך 25,000 ש"ח.

25

26

27

28

29

30

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 37926-05-19 פלוני נ' מילוא ואח'

תיק חיצוני:

- 1 ניכויי תגמולי המוסד לביטוח לאומי
- 2 116. לטענת התובע, וכמוסכם על-ידי הנתבעת בסיכומיה, התובע קיבל תגמולים מהמוסד
- 3 לביטוח לאומי בסך כולל של 52,879 ש"ח, ויש לנכות סכום זה במלואו. לא הוכח כי בלעדי
- 4 הייצוג המשפטי בתביעה שהוגשה למוסד לביטוח לאומי, היה התובע זכאי לתגמולים פחותים,
- 5 וכל שכן במידה ניכרת. משכך, לא מצאתי לפסוק לתובע החזר בגין שכר טרחת עורך-דינו
- 6 בתביעה שהוגשה למוסד לביטוח לאומי.

סיכום

- 7 117. לאור האמור לעיל, הנני מחייב את הנתבעת לשלם לתובע פיצויים לפי החוק ובגין נזקיו,
- 8 בניכויי תגמולי המוסד לביטוח לאומי, בסך כולל של 2,853,654 ש"ח. הפיצוי ישולם לתובע
- 9 תוך 30 יום אחרת יישא הפרשי ריבית וצמדה עד מועד התשלום בפועל.
- 10
- 11

- 12
- 13 118. כמו כן, הנתבעת תישא בתשלום שכר-טרחת עורך-דין בשיעור הקבוע בחוק.
- 14
- 15 119. טרם סיום, לעניין חלוקת הוצאות עלויות חוות-הדעת הרפואיות בין הנתבעות, הן חברות
- 16 הביטוח בשני אירועי תאונת הדרכים, כאמור, בהתחשב בהיקף המזערי של הנכויות שנקבעו
- 17 לתובע בגין אירוע התאונה הראשון, ולאחר ששקלתי את השיקולים הנוגעים לעניין, הנני מחייב
- 18 את נתבעת 3 להשיב לנתבעת 2 סך של 10,000 ש"ח, תוך 30 יום אחרת יישא הפרשי ריבית
- 19 והצמדה כדין.
- 20
- 21

22 ניתן היום, ט"ז אדר א' תשפ"ד, 25 פברואר 2024, בהעדר הצדדים.

23

24

25

משה בר-עם, שופט